

מדת בדת

לרפ"ש יהודה בן מרים, יהודה בן שפרה גיטל, שרה בת דינה, בתושחי הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 187 פרשת תצוה תשע"ז

גיטין סח-עד

שיעון חזק חיומי בדרך קצרה

אמר לו שהוא לא יחיה אפילו ז' ימים וכמוכן שלא יצטרך נעליים לז' שנים, שאל אותו מדוע צחקת מאותו קוסם אמר לו שהוא ישב על אוצר המלך שיקסום על מה שיש תחתיו, ושלמה השאיר את אשמדאי אצלו עד שבנה את ביהמ"ק יום אחד היה עמו לבדו שאל אותו שלמה שכתוב כתועפות ראם לו, כתועפות אלו המלאכים ראם אלו השדים מה גדולתכם עלינו אמר לו אשמדאי קח ממני את השושלת ותן לי את טבעתך ואראה לך גדולתי ויעשה כך ואשמדאי בלע את הטבעת והניח רגלו אחת בקרקע ואחת בריקיע והשליך את שלמה ד' מאות פרסה ועל שעה זו אמר שלמה מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש וזה היה חלקי מכל עמלי ונחלקו בזה רב ושמואל האם הכוונה למקלו או לבושו, ושלמה סבב בעיירות ובכל מקום אמר אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלים וכשהגיע לסנהדרין הם אמרו הרי שוטה לא נדבק בשטות אחת ושאלו את בניהו אם קרא לו המלך לאחרונה אמר להם שלא, שאלו את המלכות אם המלך בא אליהם אמרו להם שכן אמרו להן שיבדקו ברגליו שלחו להם שהוא הולך עם אנפלאות ותובעם אפלו בנדתן ואפילו את בת שבע אמו והחזירו את שלמה למקומו והביאו לו את טבעתו ואת השושלת שלו וכשראה אותו אשמדאי פרח ממנו ובכ"ז היה לשלמה פחד ממנו ולכן נאמר הנה מטתו שלשלמה שישים גיבורים סביב לה מגיבורי ישראל כולם אחוזי חרב מלומדי מלחמה איש חרבו על ירכו מפחד בלילות, ונחלקו רב ושמואל אם שלמה היה מלך הדיוט ומלך שחזר למלכותו או שהיה מלך והדיוט שלא חזר למלכותו.

לחולי של דם בראש יביאו סוג ארו וערבה והדס של שורה, וזית וצפצפה וצפצפה של ים ועוד יבלא מין עשב ויבשלם יחד ויקח ג' מאות כוסות בצד אחד של ראשו וג' מאות בצד השני ואם לא, יביא ורד לבן שעומד בשורה אחת ויבשלו ויקח שישים כוסות בצד אחד של ראשו וכן בצד השני.

לכאב חצי הראש יביא תרנגול הבר וישחוט אותו בדינר כסף צרוף והדם יזוב למקום הכאב ויזהר מדמו שלא יעוור את עינו ויתלהו במזוזת הפתח כדי שיתחכך בו בכניסתו ויציאתו.

דף סט לחולי ברוקתי בעין יביא עקרב של ז' גוונים מחמת זקנה ויבש אותו בצל וישחוק עמו שני חלקי כחול וימלא שליש מהכחול בכל עין ולא יותר שלא יפקעו עיניו.

לחולי סנורים בלילה יביא חבל של שיער בהמה וזנב סוס ויקשרו ראשי החבל ברגלו וברגל כלב וילדים יקשקשו בשברי חרסים מאחוריו ויאמרו זקן הכלב שוטה התרנגול ויגבה שבעה אומצות מז' בתים ויניחום בסף הדלת ויאכלום באשפות העיר ואח"כ יפשוט את החבל ויאמרו שבירי של פלוני בן פלונית יאחזו בבכת עינו של הכלב.

לחולי סנורים של היום יביאו ז' טחולים של חיות ויצלום על חרס של אומן וישב בפנים ואדם אחר מבחוץ ויאמר החולה תן לי ואוכל והשני יאמר לו קח ואכול ואח"כ ישרו את החרס ואם לא, זה חוזר עליו.

לדם שיוצא מאפו יביאו אדם כהן ששמו לוי ויכתוב לוי מהסוף להתחלה ואם לא יביא אדם מהעולם ויכתוב לו אני פפי שילא בר סמוקי מהסוף להתחלה, ואם לא יכתוב לו טעם דלי במי כסף טעם דלי במי פיגם, ואם לא יביאו שורש של שחת וחבל מיטה ישנה ונייר של מוכין ומוריקא והאדום שגדל בלולב ויקלה אותם יחד ויביא גיזת צמר ויעשה ממנה ב' פתילות וישרה בחומץ ויגלגלם באפר הזה וישם באפו, ואם יסתכל על אמת המים שהולכת ממזרח למערב ויפסע ויניח רגליו מב' צדדיה ויקח טיט ביד ימינו מתחת רגלו השמאלית וביד שמאלו מתחת רגלו הימנית ויעשה ב' פתילות צמר וישרה אותם בטיט וישם באפו ואם לא ישב תחת המרזב ויזרקו מים עליו ויאמרו כמו שמים אלו פוסקים כך יפסק הדם מאפו של פלוני בן פלונית.

לדם שבא מפיו יבדקו בשבולת חטה ואם נסרך הדם זה בא מהריאות ויש לו תקנה ואם לא זה בא מהכבד ואין לו תקנה, ורב אמי הקשה לרב אשי שבטריפות שנינו להיפך שבניטל הכבד היא טריפה רק בכולה ובריאה היא טריפה אפילו בניטלה מקצתה או ניקבה, אמר לו שכשיוצא דם מפיו יתכן שנימוחה לגמרי, וכשזה מהריאה תקנתו היא שיביאו ז' מלא אגרוף של קניבת תרד וז' מלא אגרוף של קניבת כרתי ועוד ה' מעשב ששמו פרידא ועוד ג' של עדשים ועוד א' של כמון וא' של תבלין וכנגדם שומן המעי של בהמה בכורה ויבשל ויאכל וישתה אחריו שיכר חריף של חדש טבת.

דף סח כשאכל רב ששת אצל ריש גלותא אמרו שנגבב כוס של כסף וכשחפשו מצאוהו בסודרו, אמרו לריש גלותא שהוא לא בא לאכול אלא רק לצער אותנו, אמר רב ששת אכלתי וטעמתי טעם של בעלת שחין אמרו לו שלא היתה בהמה כזו היום אמר להם שיבדקו בעור כמו שאמר רב חסדא ששחור בלבן או לבן בשחור הוא קלקול בדקו ומצאו שאכן כך היה, וכשיצא כרו לפניו בור ושמו עליו מחצלת שלא ירגיש ואמרו לו יבא מר לנוח סימן לו רב חסדא מאחוריו אמר רב ששת לתינוק פסוק לי פסוקך אמר לו נטה לך על ימינך או על שמאלך אמר למשרתו מה אתה רואה לפני אמר לו מחצלת זרוקה אמר לו הטה אותי ממנה ואחר שיצא אמר לו רב חסדא מהיכן ידעת אמר לו שהרי סימנת לי ועוד מהפסוק של התינוק ועוד שחשדתי בעבדים שאינם הגונים.

כתוב בקהלת עשיתי לי שרים ושרות ותענוגות בני האדם שידה ושידות שרים ושרות זה מיני זמר ותענוגות בני האדם זה מרחצאות, שידה ושידות תרגמו בבבל שד זכר ושד נקיבה, ובא"י פירשו שידה עגולה ור' יוחנן אמר שיש ג' מאות מיני שידות בשיחין ושידה עצמה איני יודע מה היא.

הסיבה ששלמה היה זקוק לשדים שכתוב והבית בהבנתו אבן שלמה מסע נבנה, אמר שלמה לחכמים איך אבנה ללא ברזל אמרו לו שיש תולעת שמיר שהשתמש בה משה לאבני אפוד אמר להם היכן היא אמרו לו הבא שדים ותכבוש אותם והם יאמרו לך, וכך עשה ואמרו לו שאינם יודעים אך אולי מלכם אשמדאי יודע, אמר להם היכן הוא אמרו לו בהר פלוני ויש לו בור כרוי שמלא מים ומכוסה באבן עם חותמו וכל יום עולה לרקיע ולומד בישיבה של מעלה וכשיורד הוא בודק את חותמו ומרים האבן ושותה ומכסה שוב וחותם, שלח שלמה את בניהו בן יהודיע עם שושלת שחקוק בה שם ה' וכן טבעת ששם חקוק עליה וגיזות צמר ונודות יין הלך בניהו וזכרה בור נוסף ליד הבור של אשמדאי ועשה ממנו נקב למים ורוקן את המים וסתם בצמר, ועשה בור נוסף וניקב ממנו לבור ומילא אותו יין ועלה על אילן לחכות לו וכשבא אשמדאי ראה שחותמו שלם וגילה את בורו וראה שיש בו יין אמר לעצמו שכתוב לך היין הומה שכר וכל שוגה בו לא יחכם וכתוב זנות יין ותירוש יקח לב, ולא שתה ממנו אך כשהיה צמא לא יכל להתאפק ושתה ממנו והשתכר וישן, הלך בניהו ואזקו בשושלת וכשהתעורר ראה שהוא אזוק ורצה לקרוע את השושלת אמר בניהו שם אדונך עליו שם אדונך עליו ולקחו בניהו וכשהלך התחכך בדקל והפילו וכשהגיע לבית הפילו וכשעבר ליד צריף של אלמנה יצאה והתחננה שלא יתחכך בו **עמוד ב** וכפף קומתו ממנו ונשבר בו עצם אמר שעל זה נאמר לשון רכה תשבר גרם, כשראה סומא טועה בדרך החזירו לדרך וכן כשראה שיכור טועה בדרך החזירו לדרך וכשראה הכנסת כלה ששמחו בה ביותר בכה וכשראה אדם שאמר לסנדלר עשה לי מנעל שטוב לז' שנים צחק וכשראה קוסם שעושה קסמים צחק וכשהביאוהו לשלמה לא הכניסוהו אליו ג' ימים, ביום הראשון שאל מדוע לא קרא לי אמרו לו שהוא אנוס משתיתו לקח אשמדאי לבניהו והניחה על אחרת אמרו לשלמה מה עשה אמר שלמה שהוא התכוון שישקו אותי שוב ולמחרת אמר מדוע לא קורא לי המלך אמרו לו שהמאכל אנסו לקח את הלבניה והניחה בקרקע אמרו לשלמה מה עשה אמר להם שהוא התכוון שיסירו ממני את המאכל, לאחר ג' ימים הכניסוהו לשלמה לקח קנה בן ד' אמות וזרק לפניו אמר לו הרי לא נשאר לאדם אלא ד' אמות מדוע אחר שכבשת את כל העולם לא שבעת עד שכבשת גם אותי אמר לו איני צריך ממך דבר אלא צריך אני לשמיר לבנות את ביהמ"ק אמר לו שאינו ברשותו אלא ברשות שר הים שנותנו רק לתרנגול הבר שהוא נאמן עליו שהוא לוקח אותו להר שאינו בישוב ומניחו עליו וההר פוקע והוא מביא זרעים של אילן ומניח שם ונהיה שם ישוב ולכן הוא נקרא נגר טורא וחיפשו את קינו שיש שם גוזלים והביא עליו זכוכית לבנה ורצה להכנס ולא יכל והביא את השמיר וכשרצה להניחו עליו קרא לו בקול ונפל ממנו השמיר ולקח אותו, והתרנגול חנק עצמו בגלל שבועתו לשר הים, אמר בניהו לאשמדאי מדוע החזרת את אותו סומא לדרך אמר לו שמכריזים עליו ברקיע שהוא צדיק גמור ומי שעושה לו נחת רוח זוכה לעוה"ב, שאל אותו מדוע החזרת את אותו שיכור לדרך אמר לו שמכריזים עליו שהוא רשע גמור ורצייתי שיאכל עולמו בחייו, שאל אותו מדוע כשראית את החגיגה בכית אמר לו שבעלה ימות תוך ל' יום והיא תחכה ליבם קטן י"ג שנים, שאל אותו מדוע צחקת על האדם שביקש נעליים לז' שנים

לכאב שיניו הפנימיות אמר רבה בר רב הונא שיביא שום יחידי ושחוק בשמן ומלח וימרח על צפורן הגודל של הצד שכואב לו ויחזיר עליו מעט לישא ויזהר בבשרו שזה קשה לצרעת.

לאבעבועות של הגרון אמר ר' יוחנן שיביא עלי חומתי ושורש חומתי טוב יותר, וישים בפיו וזה להעמיד החולי ולקבץ הליחה יביא סובים שעל הנפה ועדשים בעפרם ותלתן ופרח של כישות וישים כשיעור אגוז בפיו, ולהוציא הליחה ינפח לו חבירו בשחלים לבנות בתוך שובלת החיטה, ולהוציאה לגמרי יביא עפר מצל בית הכסא ויגבל בדבש ויאכל.

לחולי בוסם שבראש יביא כשיעור פרי הארז מנשדור שרף של כלך, וכאגוז של חלבנה מתוקה ומלא תורוד דבש לבן, ומלא נטלה מדבש של מחוזה, ויין צלול ויבשלם יחד, וכשבשל הנשדור התבשל הכל, ואם לא יביא רביעית מחלב עז לבנה **עמוד ב** ויטיף על ג' קלחי כרוב בכלי ויבחוש בקיסם של עץ ששמו מרמהין וכשבשל אותו הקיסם התבשל הכל, ואם לא יביא צואת כלב לבן ויגבל בצרי וכמה שאפשר לו ישתדל שלא לאכול צואת כלב כי זה מפרק את איבריו.

לחולי של כאב חזק יביא אבן כחץ של לילית ויהפכנה ויזרוק מים עליה וישתה, ואם לא יביא מים ששתה מהם כלב כלילה אך יזהר מגילוי במקום שמצוי נחש.

לגילוי יביא רביעית מיין חי ולמורסה יביא רביעית יין עם אהל אדום, למי שפורח לבו יביא ג' חלות משעורים ויטבלם ויאכלם בכותח שלא עבר עליו מ' יום וישתה אחריהן יין שמזוג הרבה, ורב אחא מדפתי אמר לרבינא שא"כ יפרח לבו יותר אמר לו שאכן הוא אמר את זה למי שכבד לבו אך למי שלבו פורח יביא ג' חלות של חיטים ויטבלם בדבש ויאכלם וישתה אחריהם יין חי.

למי שכואב לבו יביא כשיעור ג' ביצים ממינסטה, שיעור ביצה כמון, ושיעור ביצה של שומשים ויאכל, לכאב המעים יביא ג' מאות פלפלים ארוכים וכל יום ישתה מהם מהם ביין ורביץ מנרש עשה כן לבתו של רב אשי והביא לה מאה ומהמישים מהם ונרפאה.

לתולעי מעיים יביא רביעית יין עם עלה מעץ הבר ולתולעים לבנות יביא זרע של גרגיר ויצרור אותו כבגד כותנה וישרה במים וישתה ויזהר שלא יבלע את הגרעין שאם לא כן יקע את מעיו, לעצור שלשול ישתה מים וכן יציאה קשה ישרה במים והסימן לכך הוא עשב רטוב שעוצר את הסכר.

לחולי בטחול יביא טחול של ציפור שלא ילדה ויטוח אותו בתנור ויתנהו באמצע ויאמר כמו שיבש הטחול הזה כך יתיבש הטחול של פלוני בן פלונית, ואם לא, יטוח אותו בין שורות הכותל ליבשו ויאמר כנ"ל ואם לא, יחפש מת שנפטר בשבת ויקח את ידו של המת על הטחול שלו ויאמר כמו שיבשה היד הזו כך יתיבש הטחול של פלוני בן פלונית, ואם לא, יביא דג ויצלהו בגחלים של הנפת ויאכלהו במים של הנפת וישתה מהם, והיתה עז ששתתה מהמים הללו ואחר ששחטה לא מצאו בה את הטחול, ואם לא, יפתח חבית יין בשבילו, ואמר רב אחא בר רבא לרב אשי שלו היה לו חבית יין לא היה בא לפניו אלא שהוא רגיל בפת שחרית שהיא הטובה לכל הגוף.

לחולי טחורים יביא עשב קוקלי עם צמח אהל וסיגי כסף חי וכלי של בשמים וצואת יונים ויאחזם כבגד פשתן בקיץ ושל צמר גפן בחורף, ואם לא ישתה שיכר מזוג הרבה.

לחולי שיגרון יביא כלי של ציר דגים קטנים ויגלגלנו ס' פעמים בירך זה וס' פעמים בירך זה.

לחולי צמיחת עצירת השתן מאבן, יביא ג' טיפות שמן עטרן וג' טיפות של מי כרישין וג' טיפות יין נקי וישימו לאיש באמה ולאשה באותו מקום, ואם לא, יביא אוזן של נוד ויתלו לאיש באמתו ולאשה בדדים, ואם לא, יביא כנה זכר ונקבה ויניחם לאיש באמתו ולאשה באותו מקום וישתיין על סנה יבש במפתן הדלת ויזהר לשמור את האבן שיוצאת ממנו שהיא טובה לכל חולי קדחת,

לקדחת חיצונית, יביא ג' סאין גרעיני תמרים וג' סאין של עלי אדר ויבשלם כל סאה בנפרד וישב ביניהם ויניחם בשני קערות ויביא פת ויניח עליהם ויקח מאחד ויניח על השני ויקח מהשני ויתן בראשון עד שיעלה מהם הבל וימרח עליו וכששותה ישתה ממי האדר אך לא ממי הגרעינים כי הם גורמים לעיקור, לקדחת פנימית יביא שבעה כמלא יד של תרד משבעה ערוגות ויבשלם בעפרם ויאכל וישתה עם עלה אחד מאדר בשיכר

דף ע או מענבים המודלות על דקל.

לחזזית בגופו יביא שבעה חיטים גסים ויקלה אותם על ברזל של מעדר חדש, ויצא מהם שמן וישוף בו, רב שימי בר אשי עשה כן לעכו"ם אחד לצרעת והתרפא.

שמואל אומר שמי שהוכה ברומח של פרסיים לא יחיה, אך בינתיים יאכילוהו בשר שמן על גחלים ויין חי ויתכן שיחיה מעט ויוכל לצוות

לבתו, וכן אמר רב אידי בר רב אבין שמי שבלע צירעה לא יחיה אך ישקוהו רביעית של חומץ חזק ויתכן שיחיה מעט ויצווה לבתו.

ריב"ל אומר שמי שאכל בשר שור בלפת ולן בלבנה בליל י"ד או ט"ו בתקופת תמוז או חזו או חילו ורב פפא אומר שזה גם כשאכל תמרים ולכאורה זה פשוט ויש לומר שהחידוש הוא שלמרות שנאמר על תמרים שהן משביעות ומחממות ומשלשלות ונותנות כח ואינם מענגות, א"כ לא ינזק, קמ"ל שכן, ור"א מפרש שאחילו זה אש של עצמות ואביי מבאר שזה אש גרמי ורפואתו אמר אביי שאומנתו אמרה לו שכל הרפואות של משקה ואוכל עושים ג' ז' וי"ב אך רפואת אחילו היא רק כשיאכל וישתה ויצא לבית הכסא ויצא ויטול ידיו ויביאו לו מלא אגרוף של שתיתא של עדשים ומלא אגרוף יין ישן ויגבלם יחד ויאכל ויכרוך בסדינו וישן ולא יעירוהו עד שיתעורר מעצמו ויקחו את סדינו שאם לא זה יחזור עליו.

אמר אליהו לר' נתן תאכל שליש ושתה שליש ותניח שליש ואז לכשתכעוס תעמוד על מילואך.

ר' חייא אומר שהרוצה להמנע מחולי מעיים יתרגל לטבל בקיץ וחורף, וסעודה שנהנה ממנה ימשוך ידיו ממנה, ולא ישהה עצמו כשהוא צריך לנקיבי.

מר עוקבא אומר שמי ששותה יין לבן רע או חזו חולי ויתקין, חולשה ורב חסדא אומר שיש ס' מיני יין והמעולה בהם אדום ריחני והגרוע מכולם יין חוור.

רב יהודה אומר שהיושב בבקרים של ניסן ליד האש ומשפשף בשמן ויוצא ויושב בשמש או חזו חולשה.

מי שהקיו דם ושימש מיטתו יהיו לו בנים חלשים ואם שניהם הקיוזו ושמשו יהיו להם בנים חלשים מאד משרץ שבמוח ורב פפא אומר שזה רק כשעדיין לא טעמו כלום אך אם טעמו משהו אין לחשוש, ורבה בר רב הונא אומר שמי שבא מהדרך ושימש יהיו לו בנים חלשים.

מי שבא מבית הכסא לא ישימש עד שיעור חצי מיל כיון ששד של בית הכסא מלווהו ואם שימש יהיו בניו נכפים.

המשמש מעומד או חזו עוית ואם מיושב או חזו דלוריא וכן אם שימש היא למעלה והוא למטה, ודלוריא היא סם דרדיא שרפואתה היא דרדרה ואביי מבאר שהיא מוריקא שגדילה בין החוחים רב פפא היה לועס ובולע ורב פפי היה לועס וזורק.

אביי אומר שמי שאין לו כח לשמש יביא ג' רבעי לוג של קורטום שגדל בחוחים וישחקם ויבשלם ביין וישתה, ור' יוחנן אמר שהם החזירוהו לנערותו.

ג' דברים מכחישים כוחו של אדם פחד שכתוב לבי סחרחר עזבני כוחי, דרך שכתוב ענה בדרך כוחי, ועוון שכתוב כשל בעווני כוחי.

ג' דברים מתשישם גופו של אדם אכל מעומד שתה מעומד ושימש מעומד, ה' קרובים למיתה מחיים אכל ועמד שתה ועמד הקיו דם ועמד ישן ועמד שימש ועמד.

ו' דברים העושה אותם מיד מת: הבא בדרך והתיגע הקיו דם ונכנס לבית המרחץ ושתה והשתכר וישן על קרקע ושימש מיטתו, אמר ר' יוחנן שזה רק כשעשאם כסדרם, ואביי אומר שאם כסדרם הוא מת ואם שלא כסדרם הוא נחלש, ואמנם אשה אחת ששמה מעורת עשתה לעברה ג' דברים מהם ומת אך הוא היה חלוש.

ח' דברים המרבה בהם זה קשה לגופו ומיעוטים יפה, דרך ודרך ארץ עושר מלאכה יין ושינה חמין והקזת דם, ח' דברים ממעטים את הזרע מלא רעב נתק בכייה ושינה על גבי קרקע וגודגדניות וכישות שלא בזמנה והקזת דם ממעטת כפלים מכולם ושנו על כל שהקזה למטה ממעטת כפלים אך הקזה למעלה היא יפה כפלים, אמר רב פפא **עמוד ב** שלמטה הכוונה למטה מהביצים ולמעלה למעלה מהביצים ושנו על כישות שכמו שהיא רעה שלא בזמנה כך היא יפה בזמנה ורב פפא אומר שזמנה זה תקופת תמוז ושלא בזמנה זה תקופת טבת ובניסן ותשרי לא טוב ולא רע.

מי שאמר כתבו גט ואחזו קורדייקוס ואמר אל תכתבו אין בדבריו האחרונים כלום, לר"ל כותבים ונותנים גט לאלתר ולר' יוחנן כותבים רק כשישתפה, ר"ל דייק מהמשנה שאין בדבריו האחרונים כלום, ור' יוחנן אומר שכוונת המשנה שכשדעתו חוזרת לא צריך להמלך בו אבל ודאי יש לכתוב רק כשישתפה, ונחלקו שר"ל דימה את זה לישן שהשליח יכול לתת את הגט, ור' יוחנן דימה את זה לשוטה שיש לחכות שיתפכת, ור' יוחנן לא דימה לישן כי ישן לא מחוסר מעשה ואילו כאן מחוסר מעשה, ור"ל לא דימה לשוטה כי הרפואה של שוטה לא בידינו ואילו רפואתו של זה היא כדלעיל בשר על גחלים ויין מזוג היטב, ולכאורה יש להקשות על ר' יוחנן שרב יהודה אמר בשם שמואל שאם שחטו באדם שני סימנים או רובם ורמז ואמר כתבו גט לאשתי יכתבו ויתנו ושנינו שאם ראה אדם מגויד או צלוב על צליבה ורמז ואמר כתבו גט לאשתי יכתבו ויתנו ואין צריך לחכות שתצטלל דעתו, ויש לחלק עשומ דעמו צלובה אלא שהתחילה רב חולשה אך

בקורדייקוס זה דעת משובשת, אך מדברי שמואל קשה שהוא אמר שאם שחטו באדם שנים או רוב שנים וברח מעידים עליו שמת ואם נאמר שהוא חי איך מעידים עליו, ויש לומר שאכן הוא חי אלא שסופו למות, אך לפי"ז הוא צריך לגלות על ידו ושנינו שאם שחט בו שנים או רוב שנים אינו גולה על ידו, ויש לומר שר' הושעיא אמר על כך שחוששים שהוא מת בגלל שהרוח בלבלתו או שהוא עצמו קירב את מיתתו על ידי הפירכוס, והנ"מ בין הטעמים אם נשחט בבית של שיש שאין שם רוח או כששחטו בחוץ ולא פירכס.

בנשתתק ואמרו לו נכתוב גט לאשתך בודקים אותו אם מרמז הן או לאו, ולכאורה יתכן שנשארה בו שחיה של הן או לאו רב יוסף בר מניומי אמר בשם ר"נ ששואלים אותו לסירוגין, אך לכאורה נחשוש שיש בו שחיה של סירוגין, ויש לומר ששואלים אתו על דבר שצריך לענות על אחד כן ועל שנים לאו או להיפך.

אצל ר' ישמעאל שנו ששואלים אותו על דבר של קיץ בחורף ועל דבר של חורף בקיץ ואין לומר שהכוונה ששואלים אותו שילבש בגדי חורף דהיינו מעיל בקיץ או בגדי פשתן של קיץ בחורף כי יתכן שאחזו קור בקיץ או חמימות בחורף

דף עא אלא הכוונה ששואלים אותו על פירות שמצויים בקיץ בחורף או להיפך.

רב כהנא אומר שחרש שיכול לדבר מתוך הכתב כותבים ונותנים גט לאשתו ורב יוסף שואל מה החידוש הרי כתוב במשנה שבנשתתק נותנים על פי הרקנת ראשו אם שאלוהו ג' פעמים על הן לאו ועל לאו הן, אמר ר' זירא שאין להוכיח מאלם ששנינו שמדבר ואינו שומע זהו חרש שומע ואינו מדבר זהו אילם ושניהם כפקחין לכל דבריהם, והמקור לכך שכתוב ואני כחרש לא אשמע וכאילם לא יפתח פיו, ועוד יש לפרש כמו שאומרים האנשים ראשי תיבות אשתקיל מילוליה נלקח דיבורו, ור' זירא אומר שיש להקשות על רב מהברייתא שדורשת מהפסוק אם לא יגיד פרט לאילם, ולרב הוא יכול להעיד מתוך הכתב, ואב"י מתרץ שעדות זה שונה שכתוב בה מפייהם ולא מפי כתבם, ויש להקשות מברייתא שכמו שבודקים אותו לגיטין כך בודקים אותו למשא ומתן ולעדות ולירושה וכתוב להדיא שמועיל בעדות ע"י בדיקה, אמר רב יוסף בר מניומי שמדובר בעדות אשה שרבנן הקלו בה, ומה שכתוב ירושות פירש ר' אבהו שהכוונה לירושת בנו הבכור ומה שכתוב למשא ומתן לכאורה מדובר בעדות כלפי אחרים, ויש לדחות שמדובר במה שקונה לעצמו, ויש להקשות מברייתא שלא הלכו בחרש אחר רמיוותיו וקפיצותיו וכתב ידו אלא במטלטלין אך לא לגיטין, ויש לומר שנחלקו בזה תנאים שרשב"ג אמר על כך שרק חרש מעיקרו אינו מגרש אך אם היה פיקח והתחרש יכול לכתוב והעדים יחתמו וחרש מעיקרו כמו שכונס ברמיה כן יוציא ברמיה, ויש לדחות שאין מדובר באשתו שאין יכול להוציאה בכתב אלא מדובר ביבימתו אך אם נפלה לו מאחיו חרש ודאי נאמר גם כאן כמו שכונס ברמיה כן יוציא ברמיה אלא שנפלה לחרש מאחיו פיקח, ועוד יש לומר שנפלה לו מאחיו חרש וגוזרים אחיו חרש אגב פיקח, אך לפי"ז יש לגזור גם באשתו ויש לומר שגזרו רק ביבמה שמתחלפת ביבמת פיקח אך אשתו ביבמתו לא מתחלפת אך לכאורה יש להוכיח שלא גוזרים חרש משום פיקח **עמוד ב** ששנינו ששני אחין חרשים ששואלים לשני אחיות פיקחות או חרשות או שאחת פיקחת ואחת חרשת או ששתי אחיות חרשות ושואלות לשני אחים פקחים או ששניהם חרשים או שאחד חרש ואחד פיקח הן פטורות מחליצה ויבום ואם הן נכריות יכנסו ואם רצו להוציאם יוציאו ורואים שגם בנפלה מהן שחיה מוציא כרגיל ולא גזרו משום אחיו פיקח, אלא מדובר שנפלה מאחיו פיקח.

ר' יוחנן אומר שחכמים חלקו על רשב"ג ואב"י מוכיח ממשנה שנשתתק לא יוציא ואם הוא התחרש או השתטה לא יוציא לעולם משמע גם כשיכול לדבר מתוך הכתב, ורב פפא אומר שולולא דברי ר' יוחנן היינו אומרים שרשב"ג בא לפרש את דברי ת"ק ומה שכתוב עולמית הכוונה אף שרואין שהוא חרף או כדברי ר' יצחק שמדאורייתא שוטה מתגרשת כמו פיקחת בעל כרחא ואמרו חכמים שלא תתגרש שלא ינהגו בה מנהג הפקר.

משנה אם אמרו לבעל נכתוב גט לאשתך ואמר להם כתבו והם אמרו לסופר והוא כתב ועדים אחרים חתמו אף שהם שוב כתבו וחתמו ונתנו לו הגט בטל עד שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתמו. **גמרא** משמע שלא יתנו כשלא אמר תנו אך אם יאמר תנו ולכאורה זה כר"מ שמילי נמסרים לשליח אך בסיפא כתוב עד שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתמו וזה כר' יוסי שמילי לא נמסרים לשליח, א"כ הרישא ר"מ והסיפא ר' יוסי, ויש לומר שאכן כך ואב"י מבאר שכל המשנה כר"מ ומדובר כשלא אמר תנו, אך לפי"ז יש לכתוב עד שיאמר תנו אלא יש לומר שמדובר שלא אמר לשלושה אך לפי"ז המשנה צריכה לומר עד שיאמר לשלושה אלא כל המשנה כר' יוסי ומדובר שלא אמר אמרו אך לפי"ז

המשנה צריכה לכתוב עד שיאמר אמרו לסופר, ועוד שר' יוסי לא מודה באמר אמרו ששנינו לעיל שכתב סופר ועד כשר, ור' ירמיה ביאר ששנינו שהסופר חתם, ורב חסדא אמר שם שהמשנה ההיא היא כר' יוסי,

דף עב שמילי לא נמסרים לשליח, ואם נאמר שר' יוסי מודה באמר אמרו יצא מזה קלקול שאם יאמר לשנים אמרו לסופר ויכתוב ופלוני ופלוני יחתמו וכדי שלא יתבייש הסופר הם יחתמוהו והבעל הרי לא אמר כך וא"כ יוצא שהרישא כר"מ והסיפא כר' יוסי שלא חל שליחות בכך, ורב אשי מעמיד את הכל כר' יוסי וזה בדרך לא מיבעיא שלא רק כשלא אמר תנו אלא אפילו שאמר תנו לא, ולא רק כשלא אמר לפני שלשה אלא אפילו אמר לפני שלשה ולא רק בלא אמר אמרו אלא אפילו באמר אמרו, ויש ברייתא כרב אשי שאם כתב סופר לשמה והעדים חתמו לשמה אף שכתבוהו וחתמוהו ונתנוהו לו והוא נתן לה הגט בטל עד שישמעו קולו שיאמר לסופר לכתוב ולעדים חתמו ומה שכתוב ישמעו בא להוציא ממי שסובר שר' יוסי מודה באמר אמרו, קולו בא להוציא מדעת רב כהנא שמועיל גם חרש שכותב.

משנה אם אמר הבעל זה גיטך אם מתי זה גיטך מחולי זה, זה גיטך לאחר מיתה אינו כלום, ואם אמר מהיום אם אמות או מעכשיו אם אמות הגט חל, ואם אמר מהיום ולאחר מיתה זה ספק גט ואם מת היא חולצת ולא מתיבמת אם אמר הרי זה גיטך אם אמות מחולי זה ונרפא והלך בשוק וחלה ומת אומרים אותו אם מת מחוליו הראשון זה גט ואם לא אינו גט. **גמרא** משמע במשנה שבאומר אם מתי כוונתו לאחר מיתה ובהמשך כתוב מהיום אם מתי מעכשיו אם מתי זה גט משמע שאם מתי אינו כלאחר מיתה, ואב"י מבאר שבאומר אם מתי יש ב' לשונות ואם אמר מהיום כוונתו שיחול מעכשיו ואם לא אמר מהיום א"כ כוונתו לאחר מיתה.

אמר רב הונא שאמנם בזה גיטך אם מתי לא אמר כלום אך צריכה חליצה, אך לכאורה כלום משמע לגמרי, ויש לומר שהכוונה שאסורה לעולם וגם ליבם, אך לכאורה ממה שכתוב בסיפא שבספק צריכה חליצה משמע שברישא היא מתיבמת, ויש לומר שמשנתנו כרבנן ורב הונא אמר לדעת ר' יוסי שזמנו של שטר מוכיח עליו, אך לכאורה לר' יוסי היא לא צריכה גם חליצה ואין לומר שרב הונא מסתפק אם הלכה כר' יוסי או לא שהרי כשחלה רבה בר אבהו נכנסו אליו רב הונא ור"נ ואמר רב הונא לר"נ שישאל את רבה אם הלכה כר' יוסי ואמר לו ר"נ שאיני יודע את טעמו של ר' יוסי ואיך אשאל אם הלכה כמותו אמר לו רב הונא אתה תשאל אם הלכה כמותו ואני אבאר לך את טעמו, ואמר רבה שרב אמר שהלכה כר' יוסי ואח"כ שאל ר"נ מה טעמו של ר' יוסי אמר לו רב הונא שהוא סובר שזמנו של שטר מוכיח עליו, **עמוד ב** ויש לומר שרב הונא הסתפק אם ר' יוסי סבר שמועיל גם באמר בעל פה בשעת נתינה, ולכאורה שנינו להדיא שבאמר הרי זה גיטך אם לא באתי עד י"ב חדש ומת בתוך י"ב חדש אינו גט ושנו על כך שרבתינו התירוה להנשא ורב יהודה אמר בשם שמואל שרבתינו הם הב"ד שהתירו שמן של גוים והם סוברים כר' יוסי שזמנו של שטר מוכיח עליו, אלא יש לומר שרב הונא הסתפק אם הלכה כר' יוסי גם באמר על פה, ולכאורה לא הסתפקו בכך שהרי רבא אמר שבאמר הרי זה גיטך אם מתי ושאיני מת הרי זה גט ואם אמר כשאמות ולאחר מיתה אינו גט, ואם מדובר שאמר מהיום וכרבנן זה פשיטא אלא שלא אמר מהיום וכן ר' יוסי א"כ הלכה כמותו גם בעל פה, ויש לומר שאמנם לרבא זה פשוט אך רב הונא הסתפק בכך, ועוד י"ל שזה כרבנן ואמר מהיום והחידוש הוא בלשון שאני מת זה כמו אם מתי, ואמות זה כלאחר מיתה, ויש ששנו את דברי רב הונא על הסיפא באמר זה גיטך לאחר מיתה לא אמר כלום ואמר רב הונא שלר' יוסי חולצת ולכאורה זה פשיטא שאם רבנן מודים בסיפא שחולצת ודאי לר' יוסי גם ברישא תחלוץ, ויש לומר שהיינו אומרים שבזה יסבור ר' יוסי כרבי שזה גט גמור ולא תצטרך חליצה, קמ"ל שרבי לא סבר כר' יוסי שרבי אמר כזה גט למעט את ר' יוסי, ור' יוסי לא סבר כרבי שכתוב כזה גט למעט את דברי רבי.

רבי חלק על רבנן שאמרו בברייתא מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט ורבי סובר כזה גט, ור' יוסי חלק בברייתא באומר הרי זה גיטך אם לא באתי מכאן עד י"ב חדש ונתנו אחר י"ב חדש אינו גט ור' יוסי אומר כזה גט.

רב הונא אומר שגט אם עמד חוזר כמו במתנת שכיב מרע שאם עמד חוזר וכמו שגט אף שלא פירש

כיון שאמר כתובו אף שלא אמר תנו חל השליחות כך במתנה חל באמר תנו גם כשלא קנו ממנו, אך לפי"ז מדוע משנתנו הצריכה אומדנא באמר מחולי זה ועמד וחלה אח"כ הרי ברגע שעמד בטל הגט, ומר בר רב יוסף ביאר שלא התרפא אלא שעבר מחולי לחולי ומה שכתוב עמד ברבנא ששעמד מחולי זה אף ופול לחולי אחר, אך יש

לדחות שכתוב והלך לשוק, יש לומר שאמנם הוא חולה אך הלך על משענתו, **דף עג** והחידוש הוא שבהלך על משענתו צריך אומדנא ואם לא הלך אין צריך אומדנא, לפ"ז יש להוכיח ששכיב מרע שעבר מחולי לחולי חלה מתנתו, וכן אמר ר"א בשם רב ששכיב מרע שעבר מחולי לחולי מתנתו מתנה, ורבה ורבא לא סברו כדברי רב הונא שגזרו שיש לחשוש שיאמרו יש גט לאחר מיתה, אך קשה שאין סברא לומר שדבר שמדאורייתא אינו גט והיא אשת איש ויבואו חכמים ויתירו אשת איש לעולם, ויש לומר שאכן כל המקדש זה על דעת חכמים והם הפקיעו ממנו את הקידושין ורבינא שאל את רב אשי שזה מובן בקידוש בכסף אבל איך שייך לבטל קידושי ביאה, ויש לומר שחכמים עשו את בעילתו כבעילת זנות.

אם אמר הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה אך מת מפילת הבית או מהכשת נחש אינו גט אך אם אמר אם לא אעמוד מחולי זה ונפל עליו הבית או נחש הכישו זה גט וההבדל הוא שהוא לא מעלה על דעתו אונס שאינו מצוי כמו אכלו ארי.

אדם אחד מכר לחבירו קרקע וקיבל עליו כל אחריות אונסים שיהיו ולבסוף העבירו נהר בשדה ובא לרבינא ואמר לו שישפה אותו כי הוא קיבל אחריות אונסין אמר לו רב אחא בר תחליפא שזה אונס שאינו שכיח והתגלגל הדבר לפני רבא וגם הוא אמר שזה לא שכיח והקשה לו רבינא מהברייתא שבאמר אם לא אעמוד מחולי זה ונפל עליו בית או הכישו נחש זה גט, אמר לו רבא שברישא באמר מחולי זה רואים שזה לא גט אמר לו רב אחא מדפתי בגלל שקשה לך מהרישא לסיפא לא מביאים מזה ראייה אמר לו רבא שאכן ברייתא כזו שיש בה סתירה א"כ היא לא נשתנה בביהמ"ד והיא משובשת וא"כ יש ללכת אחר הסברא.

רב פפא ורב הונא בר רב יהושע קנו חיטים על שפת נהר מלכא ושכרו מלחים להעבירם וקבלו עליהם אל כל האונס שיהיה בדרך ובסוף סכרו את הנהר ולא היה ניתן להמשיך אמרו למלחים שישכרו עבורם חמור שהירי קבלו על עצמם את כל האונס שבדרך ובאו לרבא ואמר להם אווזים לבנים אתם סתם מפשיטים גלילות מאנשים לגבותם הרי זה אונס שאינו מצוי שלא קבלוהו על עצמם.

משנה לא יתיחד עם גרושתו אלא בפני עדים ומועיל לכך אפילו עבד או שפחה חוץ משפחתה מפני שלבה גס בה, וכל זמן התנאי **עמוד ב** האשה היא בחזקת אשת איש גמורה ור' יוסי סובר שהיא ספק מגורשת. **גמרא** אם ראו עדים שהתייחדה עמו באפילה לא חוששים שבא עליה אך חוששים משום זנות ולא משום קידושין ור' יוסי בן ר' יהודה אומר שחוששים לקידושין, ולכאורה יש כאן סתירה מניה וביה ומבאר ר"נ בשם רבה בר אבוה שאם ראו שנבעלה חוששים לקידושין ואם נתן לה כספים חוששים לזנות שנתן לה אותם באתנה אך לא חוששים שנתנו לקידושין ור' יוסי בן ר' יהודה סובר שגם בכספים חוששים לקידושין ולפ"ז מה שאמר רבה בר בר חנה בשם ר' יוחנן שנחלקו בראויה שנבעלה אך אם לא ראוה שנבעלה לכו"ע אינה צריכה גט ממנו וזה כדברי הכל ואביי דוחה את דברי ר"נ שלא מוזכר בברייתא נתן לה כספים אלא מבאר אביי שבראויה שנבעלה חוששים לזנות אך לא לקידושין ולר' יוסי בן ר' יהודה אף חוששים לקידושין ולפ"ז מה שאמר רבה בר בר חנה בשם ר' יוחנן שנחלקו בראויה שנבעלה אך בלא נבעלה לכו"ע אינה צריכה גט שני וזה כר' יוסי בן ר' יהודה, ורבא מקשה שלאביי לא צריך לכתוב אף אלא מבאר ר' יוסי בן ר' יהודה סובר שאף בלא ראו שנבעלה חוששים לקידושין וא"כ מה שאמר ר' יוחנן שבלא ראו שנבעלה לכו"ע לא חששו כלל זה לא כמו אף דיעה.

שנינו שאם התנה הגט במיתתו זה חל רק אם ימות ולכאורה כשימות איך חל הגט והרי אין גט חל לאחר מיתה, ורבה מבאר שמדובר שאומר מעת שאני בעולם.

יש ברייתא שבימים של קיום התנאי בעלה זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה ויורשה ומיטמא לה,

דף עד ולר' יהודה כללו של דבר שהיא כאשתו אלא שאינה צריכה ממנו גט נוסף ור"מ סובר שבעילתה תלויה ולר' יוסי זה ספק ולחכמים היא מגורשת ואינה מגורשת ובלבד שימות ור' יוחנן אומר שר"מ ור' יוסי נחלקו אם הבא עליה יביא אשם תלוי שלר"מ אינו מביא ולר' יוסי מביא, ומה שחכמים אומרים שהיא מגורשת ולא מגורשת לכאורה זה כר' יוסי ויש לומר שנחלקו בדברי ר' זירא שאמר בשם רבה בר ירמיה בשם שמואל שבכל מקום שמרמו מגורשת ואינה מגורשת בעלה חייב במזונותיה.

משנה האומר זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים וזו חלה הגט אלא שהיא תביא ואם אמר על מנת שתתני לי מאתים עד ל' יום אם נתנה לו תוך ל' חלה הגט ואם לא נתנה לא חלה ורשב"ג אומר שהיה מעשה בצידן

שהתנה אדם עם אשתו על מנת שתתני לי איצטילתי ואבדה ואמר חכמים שהיא תתן לו את דמיה. **גמרא** לרב הונא חלה הגט מיד אלא שהיא תתן ולרב יהודה היא מגורשת לכשתתן ונחלקו בנקרע הגט או אבד לרב הונא חלה כגון הגט תחילה ולא צריכה גט שני ולרב יהודה היא צריכה גט שני כשתתן, וכן שנינו בקידושין הרי את מקודשת לי על מנת שאתן לך מאתים וזו היא מקודשת ויתן ורב הונא סובר שחל מיד אלא שהיא תתן, ורב יהודה סובר שמקודשת לכשיתן והנ"מ היא בפשטה ידה וקבלה קידושין מאחר שלרב הונא זה תנאי שיש לקיימו אך חלו כבר הקידושין ורב יהודה סובר שרק כשתתן זה קידושין וקודם לא ומה שנחלקו בב' המקומות שאם היו חולקים בקידושין היינו אומרים שרק בזה חלק רב הונא כי בא לקרבה אך בגירושין שבא לרחקה הוא יודה לרב יהודה ואם היו חולקין בגירושין היינו אומרים שרק שם חלק רב הונא כי אינו מתבייש לתבעה אך בקידושין שהיא מתביישת לתבעו הוא יודה לרב יהודה ואם היו חולקים בקידושין היינו אומרים שבזה אמר רב יהודה שמקודשת רק כשיתן כי היא מתביישת לתבעו אך בגירושין שאינו מתבייש לתבעה הוא יודה לרב הונא ואם היו חולקים בגירושין היינו אומרים שבזה אמר רב יהודה שכשתתן לרב הונא לא חלה עליו גט אלא שיש לחלקו כי בא לקרבה הוא יודה לרב הונא שזה חל ויש להוכיח מברייתא שבעל מנת שתתני לי מאתים וזו אף שנקרע הגט או שאבד חלה הגט אך לא תנשא לאחר עד שתתן וכן אם מת אחר התנאי אם היא תתן חלה הגט ופטורה מיבום ואם לא נתנה היא זקוקה ליבום, ורשב"ג סובר שעדיין היא יכולה לתת לאביו או לאחיו ולכאורה נחלקו שלת"ק התנאי הוא לי ולא ליורשי ולרשב"ג אפילו ליורשי ולכו"ע זה תנאי ולא כרב יהודה ורב יהודה יבאר שזה כרבי שרב הונא אמר משמו שהאומר על מנת הוא כאומר מעכשיו ורבנן חולקים עליו ורב יהודה סובר כמותם וכן אמר ר' זירא שרבנן נחלקו בזה על רבי ושכעלה לא"י שמע שר' אסי אומר שלכו"ע אומר על מנת כאומר מעכשיו ונחלקו באומר מהיום ולאחר מיתה **עמוד ב** וכן שנינו שלרבנן מהיום ולאחר מיתה זה גט ולא גט ולרבי כזה גט אך לכאורה לרב יהודה מדוע נחלקו במהיום ולאחר מיתה עדיף שיחלקו בעל מנת לחדש את כוחו של רבי וכוחם של רבנן ויש לומר שעדיף לחדש כח דהתיירא שחל הגט גם במהיום ולאחר מיתה.

לכאורה מה החידוש באומר שתתני תוך ל' שיש לקיים את התנאי ויש לומר שהיינו אומרים שאינו מקפיד ממש על כך ורק רוצה לזרזה קמ"ל שהוא מקפיד.

רשב"ג מביא מעשה ולכאורה לא כתוב קודם במשנה את דעתו ויש לומר שחסר במשנה ויש להוסיף שכשאומר על מנת שתתני לי איצטילתי הוא אמר לה בדוקא ואם אבדה לא קיים התנאי ורשב"ג סובר שיכול לתת את דמיו והוא מוסיף שכך היה מעשה בצידן שהתנה כך ואמרו חכמים שיכול לתת את דמיה.

רב אסי שאל במקרה שהתנה בגט שתתן מאתים וזו ואח"כ אמר לה שהוא מוחל לה והספק לרבנן שבאבדה בטל הגט ששם הוא לא מחל אך כאן הוא מחל לה וכן הספק לרשב"ג שמועיל לפייסה בדמים אך לא מועיל כשמחל לגמרי, אמר ר' יוחנן שאינה מגורשת ושאל ר' אסי שכתוב בנדרים באומר לחבירו קונם שאתה נהנה לי אם לא תתן לבני כור חיטים ושתי חביות יין ולר"מ אסור בהנאה עד שיתן וחכמים סוברים שיכול להתיר נדרו שלא על פי חכם ולומר הריני כאילו התקבלתי, וא"כ גם במחילה כאן נאמר שזה כאילו הוא נתן ויש לחלק שכאן הבעל רוצה לצערה ובמחילה לא התקיים התנאי אך בנדר זה היה משום הרווחה ולכן מועיל מחילה כי הוא לא צריך כרגע.

אדם אחד אמר לאריסו שכולם משקים ג' פעמים ונוטלים רבע אתה תשקה ד' פעמים ותיטול שלישי ולבסוף בא מטר ולא הוצרך להשקות אמר רב יוסף שלא מגיע לו כי הוא לא דלה אמר לו רבה כרגע לא צריך לכאורה רב יוסף כרבנן ורבה כרשב"ג, אך זה לא יתכן שהרי במעשה בצידן אין הלכה כרשב"ג ואילו בכל מקום הלכה כרבה, אלא ודאי גם רבה סובר כרבנן והחילוק הוא שבגט הוא רצה לצער את האשה ולכן לא מועיל מחילה אך בשדה הוא רק הרווחה והרי יש כאן הרווחה גם בלי האריס.

שנינו בערכין שהיה נטמן הקונה מהמוכר כל י"ב חדש כדי שיחלט לו הבית והתקין הלל הזקן שהוא יפקיד את המעות בלשכה אחת ומתי שירצה לפדות הוא ישבור את הדלת ויקח את מעותיו, ורבא מוכיח מזה שבגט על מנת שתתן מאתים וזו רק בנתנה מדעתה זה מועיל ואם נתנה בעל כרחא זה לא מועיל שרק אחר תקנת הלל נתניה על כרחו היא נתניה ולולא התקנה זה לא נקרא נתניה,